

OLVASNI ÖRÖM

244

Ahogy a gyerekek olvasnak — naphosszakat egyvégtében, elmerülve egy-egy jó könyvben; a külvilág megszűnik s amikor letették a könyvet, akkor is még abban a másik világban élnek — ez a fajta olvasás már nemigen tér vissza a felnőtt korban.

A megismerés soha vissza nem térő módja ez, ahogyan teljes mivoltukkal a mese, útirajz vagy regény felé fordulnak, elengedetten, feloldódva — s teljesen be tudnak hatolni a könyv világába. Hiszen felnőtt korunkban is olvasunk, tanulunk, de még ha minden erőnkkel koncentrálnunk is, alig tudunk olyan odaadóan figyelni, mint ahogyan annak idején gyermekkorunkban. Munka vár ránk, kötelesség, s az is eszünkben jár, hogy milyen kevés időnk jut az olvasásra.

Olvasó gyerekből olvasó felnőtt

A tapasztalat s a vizsgálatok azt mutatják — mondja *Bikácsi Lászlóné*, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár gyermekkönyvtári csoportvezetője, hogy a felnőtt könyvolvasók 80 százaléka már gyermekkorában is szeretett olvasni, már felnőtt korában sem igen kap rá — hacsak hirtelen meg nem változik.

Budapesten 46 gyermekkönyvtár van — folytatta *Bikácsi Lászlóné* —, de ebből csak 17 önálló, a többi: felnőtt könyvtárak gyermekrészlege. Az önálló gyermekkönyvtárak külön épületben működnek, berendezésük gazdagabb, több könyvtáros dolgozik bennük. A gyerekek számára csoportos foglalkozásokat rendeznek; ilyenkor játszanak, beszélgetnek, és megtanítják őket a katalógus használatára. Sok gyerek remekül eligazodik már a nagy felnőttkönyvtárakban is.

Vargha Balázs
a gyermekkönyvtárak
dolgozóinak
előadást tart
a könyvnyomtatásról.

Séd Teréz
bábművész
a bábkészítésre
oktatja
a gyermek-
könyvtárosokat.

Vetélkedő és bábszínház

Elmentem a Liszt Ferenc téri, I. számú gyermekkönyvtárba, végighallgattam két úttörő órs vetélkedőjét. Sokféle kérdésre kellett felelniök a gyerekeknek: hol lehet egy könyvet megtalálni a katalógusban, melyik szerzőnél, melyik témakörben; ki illusztrálta, melyik kiadó adta ki.

Meglepődtem, hogyan ágaskodtak magasra a gyerekek, kezüket feltartva, egymás szájából véve át a szót. A vezető könyvtáros, *Kepes Ágnes* nevetve mondta egy kisfiúnak: „Remekül felettél — én húsz éves gyakorlattal sem tudtam volna ezt a könyvet hamarabb előkeríteni.”

A kisebbeknek bábszínházat rendeznek itt, sok könyvtáros maga is készít bábokat. Gyakran ellátogat ide az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Marionettstúdiója. A marionett — zsinórokon mozgató bábok játéka — kedvence a gyerekeknek. Utoljára az *Egyszer egy királyfi-t*, a *Holló* és a *róka* című mesét és a *Júlia* szép leány balladáját adták elő: még az utcáról, az üvegen át is sokan bámészkodtak befelé.

Sok szülő nehezen engedi el a gyereket a könyvtárba, félti a messze úttól, vagy, hogy elcsavarog, s hogy ez idő alatt nem tanul. Pedig ha egyszer benézne az aggódó szülő az olvasótermekbe, látná a

könyvekbe temetkező gyerekeket, a színes falíújságokat, bábokat, a mesefát — ágain összehajtogatott cédulák függnek, a társasjáték nyertesei leszakíthatnak egyet-egyet: közmondás, vers van beléjük írva — mindezt látva biztosan azt gondolná, hogy nem kell féltetni azt a gyereket, aki idetartozik. Még az sem baj, ha villamosoznia kell, amíg ideér.

Persze nincs minden rendben a budapesti gyermekkönyvtárak számával és elosztásával. Még a belvárosban csak-csak, de a külvárosokban kevés a könyvtár, s elhelyezésük sem valami szerencsés. Pedig a fizikai dolgozók gyerekeinek nagyobb szükségük volna rájuk, kevesebb náluk otthon a könyv, nehezebben jutnak hozzá, mint az értelmiségi szülők gyerekei.

És a napközisek?

Felkerestem Vargha Balázst is, a gyermekkönyvtárak módszertani tanácsadóját a Könyvtártudományi és Módszertani Központban. — Érdekes — mondta —, hogy bár a falvak és vidéki városok könyvtárai szegényebbek, mint a budapestiek, gyermeklátogatóik száma mégis jóval magasabb. A budapesti gyerekek gyakran járhatnak moziba, színházba, a Margitszigetre, hajókézni — a falusi gyerekek legfőbb öröme a játszás és olvasás.

Országos baj, hogy a napközis gyerekeket hétközben nem engedik könyvtárba; péntek estétől hétfőig viszont a könyvtárak tartanak zárva. Mikor járjanak hát könyvtárba a napközisek?

Egerben a gyermekkönyvtárban a három könyvtáros közül kettő felváltva tart ügyeletet szombaton hat óráig: ilyenkor van a legnagyobb forgalom, tódulnak a gyerekek, ráérnek: vasárnapra nem kell tanulni. Ezt a rendtartást jó volna másutt is megvalósítani, sőt, a legjobb lenne a vasárnapi félnapos nyitvatartás. Ezt azonban csakis a nagyon alacsony fizetésű könyvtárosok külön díjazásával lehetne elérni.

A művelődés — folyamat

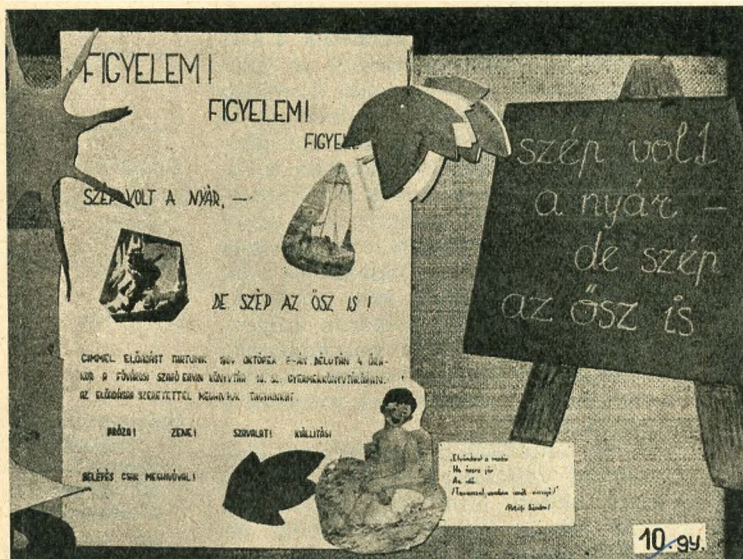
Több könyvtár kellene és több könyv! És nemcsak gyermekkönyveket kell itt tartani, hanem úgynevezett felnőtt-könyveket is, hiszen a gyerekek sok művészeti, tudományos és szépirodalmi művet megértenek — megértik legalább egy részüket. Ahol csak gyermekkönyveket tartanak, onnan tizenkét éves korukban elmaradnak a gyerekek — ismerik már a készletet és továbbállnak. Csak ahol később felnőtt könyvekre is találhatnak, ott van igazán lehetőség a komoly olvasásra, művelődésre.

Szabó Ervin 1913-ban szellemi szükségkonyhának nevezte a jelentéktelen, érdektelen iskolai könyvtáracskákat. De ma is csak kevés iskolában van komoly könyvgyűjtemény, a többi helyen maradt a szellemi szükségkonyha: beporosodott unalmas könyvek. És láttuk, hogy külön gyermekkönyvtár is milyen kevés van még. Több könyvtár kell! — mondják a könyvtárosok, és bizonyára ezt gondolnák azok a gyerekek is, akik még sohasem jártak ilyen helyen: ha tudnák, milyen öröm, milyen boldogság jó könyveket olvasni — erőtartalék, melengető emlék a felnőtt években is.

GRANASZTÓI SZÍLVIA

KOVÁCS FERENC felvételei

10. gy.